

การสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่อกระบวนการบริหารจัดการ
คุณภาพของหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
A Satisfaction Survey of the Lecturers Responsible for the Curriculum
on the Curriculum Quality Management Process in the Faculty of
Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University

เจนจิรา แก้วมณี^{1*}
Jenjira Kaewmanee^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 11 หลักสูตร แยกเป็นระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร ๆ ละ 5 คน และระดับปริญญาโท 1 หลักสูตร 3 คน รวมทั้งสิ้น 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความน่าเชื่อถือ ระดับความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ ($\bar{X}$ =4.89, S.D. = 0.23) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ($\bar{X}$ = 4.81, S.D.=0.23) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีน ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.46) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ =4.52, S.D.=0.66) และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.46) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ($\bar{X}$ = 4.49, S.D.=0.53) หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ($\bar{X}$ = 4.22, S.D.=0.43) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.=0.48) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.81) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X}$ = 4.15, S.D.=0.50) และหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ($\bar{X}$ = 3.93, S.D.=0.93) ตามลำดับ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 อยู่ในระดับมากที่สุดและอยู่ในระดับมากตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ การบริหารจัดการ หลักสูตรอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

Abstract

This study aimed to investigate lecturers' satisfaction on the curriculum quality management process of the Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University. The population was 53 lecturers responsible for the curriculum from 11 curriculums, 5 lecturers from each of 10 bachelor's degree curriculums and 3 lecturers from 1 master's degree curriculum. The research instrument used for this study was a satisfaction questionnaire on the curriculum quality management process. Statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The results revealed that the most satisfied level on reliability were at the highest level for 5 curriculums, which consisted of the Bachelor of Arts in Communicative Thai for Foreigners ($\bar{X}$ = 4.89, S.D.= 0.23), the Bachelor of Arts in Music ($\bar{X}$ = 4.81, S.D.= 0.23), the Bachelor of Education in Chinese ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.= 0.46), the Bachelor of Arts in Community Development ($\bar{X}$ = 4.52, S.D.=

¹ สำนักงานคณบดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง 52100

¹ Office of the Dean, Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, 52100

*Corresponding author: e-mail: jenjiranana@hotmail.com

Received: March 2, 2021, Accepted: April 6, 2021, Published: May 19, 2021

0.66), and the Bachelor of Laws ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.= 0.46). And at the high level for 6 curriculums consisted of the Bachelor of Arts in Chinese ($\bar{X}$ = 4.49, S.D.= 0.53), the Bachelor of Arts in Thai ($\bar{X}$ = 4.22, S.D.= 0.43), the Bachelor of Public Administration in Public Administration ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.= 0.48), the Bachelor of Education in Social Studies ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.= 0.81), the Bachelor of Arts in English ($\bar{X}$ = 4.15, S.D.= 0.50) and the Bachelor of Fine Arts in Art and Design ($\bar{X}$ = 3.93, S.D.= 0.93) respectively. The results lead to conclude that the lecturers responsible for the curriculum are satisfied with the curriculum's quality management according to the Curriculum Standard Criteria B.E.2558 at the highest and high levels respectively.

Keywords: satisfaction, curriculum management, lecturers responsible for the curriculum

บทนำ

ตามประกาศประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา

อาจารย์เป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญของการผลิตบัณฑิต ผู้เกี่ยวข้องต้องมีการออกแบบระบบประกัน การบริหารและพัฒนาอาจารย์ เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพเหมาะสม มีคุณสมบัติสอดคล้องกับสภาพบริบท ปรึชญา วิสัยทัศน์ของสถาบันและของหลักสูตร และมีการส่งเสริมให้อาจารย์มีความรักในองค์กรและการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ ผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบาย แผนระยะยาว และกิจกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนการกำกับดูแลและการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ การวางระบบประกันคุณภาพอาจารย์เป็นการดำเนินงาน เพื่อให้ได้อาจารย์ที่มีคุณสมบัติทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง และมีการพัฒนาการเพิ่มยิ่งขึ้นด้วยการวางแผนและการลงทุนงบประมาณและทรัพยากรเพื่อให้้อตรากำลังอาจารย์มี จำนวนเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่รับเข้าในหลักสูตร มีจำนวนอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทาง สาขาวิชาของหลักสูตร และมีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการผลิตบัณฑิตอันสะท้อนจากวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ทางวิชาการ และความก้าวหน้าในการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษา ระดับหลักสูตร ตามคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน พ.ศ.2557 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางยังคงใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการควบคุมคุณภาพของหลักสูตร รวมถึงการบริหารและ พัฒนาอาจารย์ที่จะต้องควบคุมคุณภาพอาจารย์และผลลัพธ์ที่เกิดกับอาจารย์ตามองค์ประกอบที่ 4 จำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ 4.1 การบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตัวบ่งชี้ 4.2 คุณภาพอาจารย์ และตัวบ่งชี้ 4.3 ผลที่เกิดกับอาจารย์

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร จัดการคุณภาพของหลักสูตร ควรจะมีระบบและกลไกการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและ พัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะและหลักสูตรให้ความสำคัญกับการวางระบบผู้สอนในแต่ละรายวิชาโดย คำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับความรู้ประสบการณ์และ ได้รับการพัฒนาความสามารถจากผู้รู้จริง ตลอดจนมีการวิเคราะห์และวางแผนบริหารและพัฒนาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ที่ กำหนด 2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร คณะและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีการวางแผนเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของหลักสูตร โดยกำกับและติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสาขาวิชา เช่น การติดตามจัดทำ รายงาน มคอ.3 มคอ.4 มคอ.5 มคอ.6 และ มคอ.7 กำหนดให้มีการทวนสอบ และการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการ เรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษาได้อย่าง

เหมาะสมและมีคุณภาพ และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน คณะและหลักสูตรมีการกำกับควบคุม การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้อาจารย์มีวิธีการใหม่ ๆ ที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ตามโครงสร้างหลักสูตรและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนด

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาเห็นว่า คณะและหลักสูตร ควรได้รับการวิเคราะห์และหาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 โดยวิธีการสำรวจความพึงพอใจ ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงระบบและกลไกการบริหารของแต่ละหลักสูตร ทั้งประเด็นด้าน การบริหารและพัฒนาอาจารย์ ด้านการบริหารงานเกี่ยวกับหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็น หน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพของ หลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตร ระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร จำนวน 50 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร 1 หลักสูตร จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 53 คน

เครื่องมือการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ การบริหารและพัฒนาอาจารย์ การบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ของหลักสูตร โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือการศึกษา

การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหาร จัดการหลักสูตร ได้แก่ การบริหารและพัฒนาอาจารย์ การบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ของหลักสูตร โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกี่ยวกับการบริหาร จัดการหลักสูตร ประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2563

1.3 การสร้างแบบสอบถามตามที่ได้จากการศึกษา 1.2 โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ หลักสูตรที่สังกัดประสบการณ์สอนใน หลักสูตรที่รับผิดชอบ คุณวุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ระดับความพึงพอใจ ประกอบด้วย 2.1 ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์ 2.2 ด้านการบริหารงานเกี่ยวกับ หลักสูตร และ 2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน ลักษณะแบบสอบถาม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.4 วัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเพื่อทดสอบ ความสามารถของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นว่ามีความตรงหรือครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวิจัยหรือไม่ โดย นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content

validity) ในด้านเนื้อหา ภาษา ข้อความ ความหมาย และโครงสร้าง โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งผลการประเมินรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 โดยแบบประเมินคุณภาพดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผ่านการประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในคณะฯ เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2563 เพื่อมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ คือ งานบริการการศึกษาและพัฒนานักศึกษา โดยให้เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่ปฏิบัติหน้าที่งานด้านหลักสูตรและงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา ดำเนินการศึกษาคความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่อกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง

2. ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยเพื่อทดสอบความสามารถของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นว่ามีความตรงหรือครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวิจัยหรือไม่ โดยนำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ในด้านเนื้อหา ภาษา ข้อความ ความหมาย และโครงสร้าง โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3. จัดส่งแบบสอบถามไปยังประธานสาขาวิชา เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรือ อาจารย์ประจำหลักสูตร โดยกำหนดให้ส่งคืนภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2564 และติดตามเป็นระยะเพื่อป้องกันการสูญหาย

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบแล้วและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ครบร้อยละ 100 ของประชากรมาบันทึกข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะเวลาในการดำเนินการ ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนมกราคม – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษานำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความพึงพอใจและระดับของการดำเนินการ เพื่อแปลผลข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามด้วย Likert's Scale ระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ของ Likert Scale คือ ความพึงพอใจที่มีตั้งแต่พอใจหรือเห็นด้วยที่สุด (Favorable) ไปจนถึงไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยที่สุด (Unfavorable) ดังนี้ ระดับ 5, 4, 3, 2 และ 1 หมายถึง เห็นด้วยที่สุดหรือพึงพอใจที่สุด เห็นด้วยหรือพอใจเฉย ๆ หรือปานกลาง ไม่เห็นด้วยหรือไม่พึงพอใจ และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งหรือไม่พึงพอใจอย่างยิ่งตามลำดับ โดยนำค่าที่ได้จาก Likert Scale มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะสามารถแปลผลแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามตามแนวคิด Likert Rating Scales ได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00, 3.50-4.49, 2.50-3.49, 1.50-2.49 และ 1.00-1.49 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตร 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านกระบวนการเรียนการสอน

ผลการวิจัย

การศึกษาคความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง ตามประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 และประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ประกอบด้วย เพศ หลักสูตรที่สังกัด ประสบการณ์การสอนในหลักสูตรคุณวุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 เพศในจำนวนกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยจำนวนทั้งหมด 53 คน จำแนกเป็นเพศหญิงจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 69.81 และเพศหญิง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.19 (ตารางที่ 1)

1.2 จำนวนของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีการศึกษา 2563 พบว่า มีจำนวนทั้งหมด 53 คน จากจำนวน 11 หลักสูตรประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร ๆ ละ 5 คน รวม 50 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 1 หลักสูตร 3 คน (ตารางที่ 1)

1.3 ประสบการณ์การสอนในหลักสูตรของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พบว่า มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 47.17 รองลงมา คือ มากกว่า 10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.85 และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.98 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม (N=53)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	30.19
หญิง	37	69.81
รวม	53	100
ประสบการณ์การสอนในหลักสูตร		
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร ๆ ละ 5 คน	50	94.33
อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 1 หลักสูตร	3	5.67
รวม	53	100
ประสบการณ์การสอนในหลักสูตรของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร		
ต่ำกว่า 5 ปี	9	16.98
5-10 ปี	25	47.17
มากกว่า 10 ปี	19	35.85
รวม	53	100

ส่วนที่ 2 ผลการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตร พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความน่าเชื่อถือ มีระดับความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ ($\bar{X}=4.89$, S.D.=0.23) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.23) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีน ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.46) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}=4.52$, S.D.= 0.66) และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.46) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.53) หลักสูตรศิลปมหาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.43) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.48) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.81) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.50) และหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.93) ตามลำดับ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ วางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ทำให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจมากที่สุดและพึงพอใจมากต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตรที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (N=53)

หลักสูตร/ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.84	0.24	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.87	0.17	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.71	0.36	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.81	0.26	มากที่สุด
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.82	0.36	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.93	0.15	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.91	0.19	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.89	0.23	มากที่สุด
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.46	0.54	มาก
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.57	0.53	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.43	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.49	0.53	มาก
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.56	0.68	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.63	0.53	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.37	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.52	0.66	มากที่สุด
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.02	0.38	มาก
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.27	0.52	มาก
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.17	0.59	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.15	0.50	มาก
ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	3.90	0.89	มาก
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	3.87	0.93	มาก
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.03	0.98	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.93	0.93	มาก
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.36	0.75	มาก
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.31	0.91	มาก
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.31	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.19	0.81	มาก
ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีน			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.52	0.53	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.60	0.53	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.52	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.53	0.56	มากที่สุด
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.32	0.47	มาก
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.37	0.46	มาก
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.52	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	0.48	มาก
นิติศาสตรบัณฑิต			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.50	0.70	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	4.70	0.42	มากที่สุด
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.79	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.50	0.64	มากที่สุด
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย			
1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์	4.63	0.58	มากที่สุด
2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร	3.89	0.36	มาก
3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.47	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.22	0.43	มาก

จากข้อมูลตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้ง 11 หลักสูตร มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพหลักสูตรทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์ 2) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลการศึกษามีความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ดังนี้

1. ด้านการบริหารและพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะและสาขาวิชาให้ความสำคัญกับการวางระบบผู้สอนในแต่ละรายวิชาโดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน โดยการจัดประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาอาจารย์ผู้สอนให้มีความเหมาะสมกับรายวิชา และรวมถึงคณะมีการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารและพัฒนาอาจารย์ เพื่อหนุนเสริมให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ด้านคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ และการผลิตผลงานวิชาการ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ที่กำหนด

2. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร คณะโดยผู้บริหารคณะและหลักสูตรโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับการดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อกำกับและติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การติดตามการจัดทำรายงาน มคอ.3 มคอ.4 มคอ.5 มคอ.6 มคอ.7 การดำเนินการทวนสอบผลสัมฤทธิ์รายวิชา รวมถึงการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน คณะและหลักสูตรได้มีการกำกับควบคุมการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้อาจารย์มีวิธีการใหม่ ๆ ที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ตามโครงสร้างหลักสูตรและได้รับการพัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิที่กำหนด

ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหารจัดการจากกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคณะและหลักสูตร โดยคณะมีหน้าที่ในการวิเคราะห์ วางแผนและหนุนเสริม และหลักสูตรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนข้อมูลและการดำเนินการตามที่คณะและหลักสูตรได้กำหนดร่วมกัน จึงทำให้เกิดความพึงพอใจตามข้อมูลดังกล่าวข้างต้น

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

จากการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยผู้ศึกษาได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยหรือคณะ กำหนดแนวทางในการบริหารและพัฒนาอาจารย์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยจะต้องวางแผนอัตรากำลังทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร กรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง เช่น เสียชีวิต ลาออก หรือ ลาศึกษาต่อ เป็นต้น

2. ด้านการกระบวนการบริหารหลักสูตร คณะและสาขาวิชา ควรมีการจัดประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ โดยอาจทำในรูปแบบของการจัดการความรู้ระหว่างหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้แต่ละหลักสูตรได้เห็นกระบวนการทวนสอบที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาควรมีการจัดประชุมอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 4 ครั้ง เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพ ติดตาม ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา เพื่อนำข้อมูลร่วมกันพิจารณาในแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา การจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่อการจัดการคุณภาพของหลักสูตรที่สังกัด ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ประกอบด้วย เพศ หลักสูตรที่สังกัด ประสบการณ์การสอนในหลักสูตรคุณวุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านสามารถจำแนกได้ดังนี้ เพศในจำนวนกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยจำนวนทั้งหมด 53 คน จำแนกเป็น เพศหญิง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 69.81 และเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.19 ตามลำดับ จำนวนของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีการศึกษา 2563 พบว่า มีจำนวนทั้งหมด 53 คน จากจำนวน 11 หลักสูตร ประกอบด้วย อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ระดับปริญญาตรี 10 หลักสูตร ๑ ละ 5 คน รวม 50 คน และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 1 หลักสูตร 3 คน และสามารถแยกตามประสบการณ์การสอนในหลักสูตรของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร พบว่า มีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 47.17 รองลงมาคือ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 35.85 และ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.98 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความน่าเชื่อถือ มีระดับความพึงพอใจสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ ($\bar{X}=4.89$, S.D.=0.23) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี ($\bar{X}=4.81$, S.D.=0.23) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีน ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.46) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.66) และหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.46) ตามลำดับ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.53) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.43) หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.48) หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.81) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.50) และหลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.93) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยด้านความน่าเชื่อถือ มีระดับความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ และ ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 หลักสูตร และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 หลักสูตร แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเกิดจากกระบวนการบริหารจัดการจากกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างคณะและหลักสูตร โดยคณะมีหน้าที่ในการวิเคราะห์ วางแผนและหนุนเสริม และหลักสูตรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสะท้อนข้อมูลและการดำเนินการตามที่คณะและหลักสูตรได้กำหนดร่วมกัน จึงทำให้เกิดความพึงพอใจตามข้อมูลดังกล่าวข้างต้น

ส่วนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยหรือคณะ กำหนดแนวทางในการบริหารและพัฒนาอาจารย์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยจะต้องวางแผนอัตรากำลังทั้งระยะสั้น และระยะยาว เพื่อพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตรทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร กรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลง เช่น เสียชีวิต ลาออก หรือ ลาศึกษาต่อ เป็นต้น และด้านการกระบวนการบริหารหลักสูตร คณะและสาขาวิชา ควรมีการจัดประชุมร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ โดยอาจทำในรูปแบบของการจัดการความรู้ระหว่างหลักสูตร ซึ่งจะ使得แต่ละหลักสูตรได้เห็นกระบวนการทวนสอบที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาควรมีการจัดประชุมอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 4 ครั้ง เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพ ติดตาม ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา เพื่อนำข้อมูลร่วมกันพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา การจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้ศึกษา พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 11 หลักสูตร มีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ โดยมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Good (1973) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม หรืออาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจนั้นจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลอื่นเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ ของบุคคล คือ ถ้าหากว่าบุคคลมีความพึงพอใจในกิจกรรมหรืองานใด การกระทำกิจกรรมหรืองานนั้นก็จะมีประสิทธิภาพดี ประสิทธิภาพของงานนั้นได้เป็นอย่างดี จึงถือได้ว่าความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิติมา (2532) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือพอใจที่มีองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ และเขาได้รับการตอบสนองต่อความต้องการของเขาได้ โดยสามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้ 1) ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมากที่สุด จำนวน 6 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 หลักสูตร 2) ด้านการกระบวนการบริหารหลักสูตร พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อ ระดับความพึงพอใจที่ระดับมากที่สุด จำนวน 6 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 หลักสูตร และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 หลักสูตร และอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 หลักสูตร แสดงให้เห็นว่าจากที่ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ วางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ทำให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรสุตา และคณะ (2562) ความพึงพอใจต่อการจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่พบว่า ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุด

แต่อย่างไรก็ตาม อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรทั้ง 11 หลักสูตร มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด เพียงจำนวน 2 หลักสูตร และระดับมาก จำนวน 9 หลักสูตร แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องมีการประชุมเพื่อร่วมกันวางแผนและสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีปัจจัยเกี่ยวข้อง คือ ผู้เรียนที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยจะต้องเกิดจากความร่วมมือของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่จะต้องร่วมกันในการวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

ทั้งนี้ จากประสบการณ์ของผู้ศึกษาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาระดับหลักสูตร ขอนำเสนอความคิดเห็นว่าหากจะให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรดำเนินการดังนี้ 1) ด้านกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ควรมีการส่งเสริมให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร หรือ อาจารย์ประจำหลักสูตรให้มีคุณสมบัติที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้มีผลงานทางวิชาการต่อเนื่องและหลากหลาย เช่น งานวิจัย ตำรา บทความวิชาการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 2) ด้านกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรร่วมกันพิจารณา กำหนดระบบและกลไก การกำกับ ควบคุม ติดตาม และประเมินผล เกี่ยวกับการบริหารงานของหลักสูตรให้มีความชัดเจนและทบทวนการดำเนินงานทุกปีการศึกษา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรเกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเกิดคุณภาพมากยิ่งขึ้น และ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรร่วมกันกำหนดระบบและกลไก การกำกับ ควบคุม ติดตาม และประเมินผลให้ชัดเจน เช่น การควบคุม

การเรียนการสอนในวิชาที่มีหลายกลุ่มเรียนให้ได้มาตรฐานเดียวกัน การส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการหรือ
 ปรับวิธีการสอนใหม่ ๆ ให้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส
 โควโรนา 2019 ที่จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ
 และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี จะต้องบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 ได้แก่ จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบ
 หลักสูตร จำนวน คุณสมบัติอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คุณสมบัติอาจารย์ประจำหลักสูตร คุณสมบัติอาจารย์
 ผู้สอน และ การปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องวางแผน ควบคุมคุณภาพ ติดตาม
 ประเมินผล และการดำเนินงานของหลักสูตรด้านต่าง ๆ เพื่อให้หลักสูตรได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท จะต้องบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2558 ได้แก่ จำนวนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คุณสมบัติ
 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร คุณสมบัติอาจารย์ประจำหลักสูตร คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน คุณสมบัติของอาจารย์
 ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
 (ถ้ามี) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานของผู้สำเร็จการศึกษา ภาระงาน
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระในระดับบัณฑิตศึกษา และการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบ
 ระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้หลักสูตรได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ควรมีจัดประชุมเพื่อร่วมกันทบทวนผลการดำเนินงานของหลักสูตร
 เป็นระยะ เพื่อร่วมกันวางแผน ควบคุมคุณภาพ ติดตาม ประเมินผล และการดำเนินงานของหลักสูตรด้านต่าง ๆ
 เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรเกิดการปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับมหาวิทยาลัยควรมีการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารและพัฒนา
 อาจารย์ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร พ.ศ.2558 ทุกระดับ

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารและพัฒนาอาจารย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมและ
 พัฒนาอาจารย์ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการบริหารจัดการหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ

3. คณะควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรของคณะฯ โดยใช้กระบวนการ
 การจัดการความรู้ (KM) ในการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี ที่จะนำไปใช้
 ในการบริหารจัดการคุณภาพของหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่กำหนด

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต่อการบริหารจัดการคุณภาพของ
 หลักสูตร สำเร็จตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากได้รับโอกาสจากผู้บริหารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ
 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะฯ ที่ได้มอบหมายให้ผู้ศึกษารับผิดชอบในการดำเนินการสำรวจ
 ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณตีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญและสนับสนุนผู้ศึกษาได้
 ดำเนินการศึกษาในเรื่องดังกล่าวข้างต้น อันจะเป็นการเพิ่มพูนทักษะ และประสบการณ์การเรียนรู้ในงาน
 ปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน รวมถึงได้ให้ผู้ศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคณะ
 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ขอขอบคุณประธานสาขาวิชาทุกสาขาวิชาที่ได้
 สนับสนุนการเก็บข้อมูลแบบสอบถามและตลอดจนการอำนวยความสะดวกเพื่อให้การดำเนินการศึกษาดังกล่าวเป็นไป
 ด้วยความเรียบร้อย และขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริกร
 อินคำ สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิตกาญจ
 ตั้งภรณ์ สาขาวิชาการสอนภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา มูลปิ่นใจ
 สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ให้ความกรุณาใน
 ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตลอดจนผู้มีส่วนร่วมกับกระบวนการศึกษาตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การศึกษาครั้งนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ไม่อาจกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์สุดา บุญตรี รสมน พานดวงแก้ว วริษฐา รัตนวโรภาส. 2562. ความพึงพอใจต่อการจัดการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. บุรีรัมย์.
- ทิพย์สุนันท์ กิจรุ่งโรจน์. 2547. ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการพยาบาลของศึกษาพยาบาลที่ฝึกปฏิบัติงานอนามัยชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา. กระทรวงสาธารณสุข.
- มณี โพธิเสน. 2543. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิแสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2553. มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร.
- Good, C.V. 1973. Dictionary of Education. McGraw-Hill Book. New York.